

Heilige Ireneos van Lyon

Feestdag 28 juni

De heilige martelaar **Ireneos** (wat betekent: de vredelievende, een voorspellende naam), was bisschop van Lyon. Hij was een Griek, tegen het jaar 120 geboren in Klein-Azië. Zijn ouders waren christen en stelden hem onder de hoede van de heilige Polykarpos, de bisschop van Smyrna. Hij studeerde niet alleen de Heilige Schrift, maar ook de heidense mythologie en filosofie, zodat hij een zeer deskundige gesprekspartner werd in de allesomvattende discussies in de tijd van het opgroeiende christendom. Hij was daarom ook de vertrouwde raadgever van verschillende pausen. Hij heeft eveneens de oudste lijsten van de opeenvolging der pausen vastgelegd. Tertullianus, Hiëronymos, Eusebios en Theodoretos loven zijn wetenschappelijk nauwkeurigheid.

Langs de handelswegen kwam het christendom ook Zuid-Gallië binnen, en bereikte reeds vroegtijdig Lyon, min of meer een griekse kolonie. Daarheen werd Ireneos gezonden door de heilige Polykarpos om ook daar de Kerk vaste vorm te geven. Hij werd er priester gewijd door de heilige Pothinus, de eerste bisschop van Lyon. In 177 werd Ireneos door de gemeente afgevaardigd om aan paus Eleutherius te verzoeken toch niet de gemeenschap te verbreken met de oriëntaalse parochies die het Pascha bleven vieren op dezelfde dag als de Joden. De groei van de christengemeenschap in Lyon wekte de

woede der heidenen en deze organiseerden een bloedige christenvervolging. Ireneos blonk nog boven de andere christenen uit, die gegrepen werden, maar wonderbaarlijk wijze overleefde hij deze vervolging. Hij was in Rome toen de terreur uitbrak die ook Pothinus tot slachtoffer maakte. Bij zijn terugkomst in Lyon woedde het vuur op zijn hevigst, en Ireneos werd gekozen om Pothinus op te volgen.

H. Ireneüs van Lyon
Iconograaf Joris Van Ael

De vervolging bedaarde na 180, met de dood van de keizer. De stralende moed van zoveel martelaren was voor velen een uitnodiging om tot dat geloof te komen, en daarbij kwam nog de schitterende welsprekendheid van de nieuwe bisschop, waardoor de gehele streek tot christen werd. Maar de kerkvrede werd nu van binnenuit verbroken door de verschillende ketterijen die zich van de Kerk meester zochten te maken.

Ireneos was bijzonder actief in het bewaren van de zuivere traditie en het bestrijden van de opdringende afwijkingen, de ketterijen, vooral door zijn geschriften. Hij heeft 5 boeken geschreven tegen de verschillende ketterijen, waarin hij zich vooral tegen de hardnekkige ketterij der gnostieken richt, die de christenen wilden verdelen in een hogere en een lagere klasse. Maar ook schreef hij boeken waarin hij de apostolische overlevering uiteenzet. Daarbij gaat het vooral om te tonen hoe de leer van Christus reeds werd aangekondigd in het Oude Testament. Opnieuw deed zich de kwestie van de paasdatum voor, en opnieuw kwam Ireneos tussenbeide tegen de romeinse gestrengheid en absolute heid. Hij schreef aan paus Viktor de zaak niet op de spits te drijven en de verschillen in de paasdatum te tolereren, juist zoals de verschillen in de vastenpraktijk aan de plaatselijke gewoonte werden overgelaten.

De Kerk genoot in deze tijd een betrekkelijke vrede doordat in Rome de keizers elkaar met tussenpozen van

slechts enkele maanden opvolgden. Zij werden aangesteld en vermoord door de officieren en soldaten van de keizerlijke garde, terwijl de senaat in laffe angst al deze wisselingen goedkeurde.

Onder keizer Severus, die met hulp van de christenen een wat vastere positie veroverd had, maar daarvoor al spoedig geen dankbaarheid meer toonde, vlamde de vervolging weer op. In 202 vaardigde hij een edict uit tegen de christenen. Severus, die zelf gouverneur geweest was van Lyon en gezien had hoe de Kerk daar bloeide, bevorderde daar een bijzonder wrede vervolging. Er vielen grote aantallen slachtoffers, waaronder ook hun bisschop, de heilige Ireneos .